

سفرین گنج

جشنواره عکس رشد

گفت و گو

گفت و گو با پرویز قراگوزلو
دبیر اجرایی هفتمین دوره جشنواره عکس رشد
گفت و گو: جعفر ربانی

■ هدف از راه اندازی مسابقه عکس چیست؟

■ دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی، علاوه بر تولید و انتشار سالانه ۳۱ عنوان نشریه «رشد»، کتاب‌هایی مانند مجموعه کتاب‌های خورشید ایران، فرزندگان و چلچراغ نیز منتشر کرده است. برای این منظور از سال ۱۳۶۰ در این دفتر آرشیو عکس و اسلاید راه اندازی شد تا بتواند به نیازهای تصویری این دفتر و همچنین برخی نیازهای کتاب‌های درسی پاسخ گوید. با وجود منابع غنی تصویری و همکاری عکاسان متعدد با این مجموعه، همواره پیشنهادهایی هم برای استفاده از توانایی عکاسان با سلیقه‌های مختلف وجود داشت که از آن جمله پیشنهاد راه اندازی مسابقه یا جشنواره عکس برای تمام سلیقه‌ها، با توانایی‌ها و امکانات متفاوت بود. با این نگاه در سال ۱۳۸۰ اولین فراخوان جشنواره عکس رشد منتشر شد که با استقبال و حضور مؤثر عکاسان، انگیزه ادامه و تقویت این جشنواره قوت گرفت و تا امروز ادامه یافته است. در قبال استفاده از عکس مبلغی نیز بابت آن به صاحب عکس پرداخت می‌شود. ما در این دفتر، در تمام شهرهای کشور، از عکاسان شرکت کننده در جشنواره برای سفارش برنامه‌های عکاسی و عکس موضوعی کمک می‌گیریم که این امر ضمن غنی ساختن آرشیو عکس ما، کمکی هم در

اشاره

همکاران و خوانندگان عزیز با «جشنواره عکس رشد»، حداقل از طریق اعلام فراخوان آن در پشت جلد مجلات، آگاهی دارند. هفتمین دوره این جشنواره در سال جاری - مهرماه - برگزار شد و برندگان خود را شناخت. برای آشنایی بیشتر شما عزیزان با چند و چون این جشنواره، گفت و گویی با پرویز قراگوزلو، دبیر اجرایی جشنواره، انجام داده‌ایم که توجه شما را به آن جلب می‌کنیم و امیدواریم همین گفت و گو موجب شرکت شما در هشتمین جشنواره (۱۳۹۲) شود. رشد

● مهشید گهرچین - گیلان برگزیده دانش آموزی - رتبه اول

● سارا فرچوند - کردستان برگزیده دانش آموزی - رتبه اول

● امیرحسین مصباحی مقدم - قم برگزیده دانش آموزی - رتبه اول

جهت تقویت عکاسان است.

■ جشنواره هرچند سال یکبار برگزار می‌شود و تاکنون چند دوره برگزار شده؟

■ در سال‌های نخست تا دوره چهارم به صورت سالانه برگزار می‌شد ولی از دوره پنجم به بعد دوسالانه برگزار شده است.

■ لطفاً اشاره‌ای به دوره‌های گذشته داشته باشید.

■ اولین دوره جشنواره عکس رشد را با عنوان «مسابقه عکس» در آذرماه ۱۳۸۱ کلید زدیم که طی آن قریب ۴۵۰۰ عکس را از عکاسان دانش‌آموز، فرهنگی و معلم دریافت کردیم. از همان وقت باورمان شد که این جشنواره به اولین دوره خود منحصر نخواهد شد و ادامه خواهد یافت.

با توجه به این موفقیت نام «مسابقه عکس» به «جشنواره عکس مهر» تغییر یافت و لذا دومین جشنواره با همین عنوان در سال ۱۳۸۳ برگزار شد. که در آن تعداد ۵۶۴۷ عکس به دبیرخانه جشنواره رسید. با این نتایج: استان اصفهان با ۱۵۶ شرکت‌کننده مقام نخست، استان تهران با ۱۲۸ شرکت‌کننده مقام دوم و استان خراسان با ۱۲۰ شرکت‌کننده مقام سوم را کسب کردند.

سومین جشنواره در آبان‌ماه ۱۳۸۵ برگزار شد که در آن ۱۵۳۸ عکاس از سراسر کشور در دو گروه سنی دانش‌آموزی و بزرگسال، تعداد ۷۸۴۵ قطعه عکس به دبیرخانه جشنواره ارسال کردند. بیشترین شرکت‌کنندگان هم از استان‌های خراسان رضوی با ۳۶۸، تهران با ۳۲۰ و اصفهان با ۲۶۴ عکس بودند.

شهریورماه سال ۱۳۸۶ نوبت برگزاری چهارمین جشنواره بود. در این جشنواره که از این دوره به بعد با همکاری «مؤسسه فرهنگی هنری صبا» برگزار شد، ۸۸۰ عکاس هنرمند آثار خود را به تعداد بیش از ۱۰۶۹ عکس برای شرکت در جشنواره ارسال کردند که در نهایت ۳۰۸ عکس برای حضور در نمایشگاه انتخاب شد و برگزیدگان نهایی نیز در هر بخش و گرایش معرفی شدند.

پنجمین جشنواره، در سال ۱۳۸۷، در پنج گرایش مدرسه من خانه من، عکس مستند اجتماعی، معماری سرزمین من ایران، نیایش، و ترویج تولید و مصرف کالای ایرانی برگزار شد. بیش از ۱۴۰۰ عکاس، ۱۱ هزار عکس به این جشنواره ارسال کردند که در نهایت ۳۰۰ عکس به نمایشگاه جشنواره راه یافت.

۱۱ مهر ۱۳۸۹ مراسم اختتامیه ششمین جشنواره در مؤسسه فرهنگی هنری صبا برگزار شد.

در جشنواره ششم نیز، طی مهلت مقرر ۶۹۶ عکاس بزرگسال با ۵۹۵۰ عکس در دو گرایش آموزش و پرورش و ایران سرزمین من آثار خود را ارسال و در جشنواره ششم حضور یافتند که از آن میان تعداد ۲۱۴ عکس به نمایشگاه راه یافت؛ امسال جشنواره هفتم در حالی به کار

خود پایان داد که داوران صاحب نظران این حوزه می گفتند حضور دانش آموزان و نگاه های خلاق آنها سبب شده تا این جشنواره پا را از سایر «بی نیال ها یا دوسالانه های عکاسی» فراتر گذاشته و لذا این قابلیت را دارد که در سطح بین المللی برگزار شود.

و هفتمین جشنواره از ۱۱ الی ۱۸ مهرماه امسال (۱۳۹۱) در مؤسسه فرهنگی هنری صبا برگزار شد. در این دوره ۱۰۷۳ عکاس هنرمند از سراسر کشور ۹۷۲۴ عکس خود را برای دبیرخانه جشنواره ارسال کردند. در این دوره از ۱۷ عکاس برگزیده این جشنواره تجلیل شد و برگزیدگان، تندیس؛ لوح افتخار و جوایز خود را با حضور دکتر محمدیان، معاون وزیر آموزش و پرورش و رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی دریافت کردند.

■ به طور کلی استقبال از این جشنواره و رشد این استقبال در سال های گذشته تا حال چگونه بوده است؟

■ همان طور که گفتم از همان دوره نخست استقبال خوبی از این جشنواره شد؛ البته در دوره های تعداد شرکت کنندگان بیشتر بوده یا در دوره های دیگر کیفیت عکس ها مناسب تر بوده که این هم امری بدیهی است در مجموع، توجه جلدی به باز خورد جشنواره سبب شده تا در هر دوره شرکت کنندگان نسبت به دوره قبل با انگیزه بیشتری وارد شوند. سعی ما در دبیرخانه جشنواره این است که اجرت عکس ها را به موقع پرداخت کنیم، عکس های راه نیافته به نمایشگاه را به موقع عودت دهیم و دبیرخانه را فعال نگاه داریم تا شرکت کنندگان، در بین دو جشنواره هم، پاسخ مناسب خود را بیابند، و ارتباط خود با جشنواره را حفظ کنند.

■ عمدتاً از کدام گروه سنی بیشتر در جشنواره شرکت می کنند؟

■ از تمام گروه های سنی در این جشنواره شرکت کننده داریم. عکاسان حرفه ای از سراسر کشور شرکت می کنند. دانش آموزان شوق و ذوق فوق العاده ای برای شرکت در جشنواره دارند. پاره ای از معلمان و فرهنگیان عزیز هم از سراسر کشور از شرکت کنندگان در این جشنواره اند. در واقع این جشنواره امکان مناسبی است تا معلمان عزیز ما بتوانند فضاهای آموزشی خود را به تصویر بکشند. همین جا نکته ای را برای معلمان یادآور شوم و آن اینکه این عزیزان که همواره در فضای مدرسه با دانش آموزان و همکاران سروکار دارند یا به اردوهای آموزشی، تفریحی، مذهبی و... می روند از این فضا استفاده کنند و عکس های مناسبی را برای شرکت در جشنواره بفرستند، امیدواریم در دوره های بعدی شاهد برگزیده شدن عکس های معلمان عزیز باشیم.

■ از نظر تصاویر آموزشی این جشنواره چقدر کارایی دارد؟

■ در این جشنواره، طی ۷ دوره ای که

● عرفان غزنینی - شهر قدس برگزیده دانش آموزی - رتبه اول

● زهرا گرامی - کهکیلویه و بویر احمد برگزیده دانش آموزی - رتبه اول

● ساینایوسفی - البرز برگزیده دانش آموزی - رتبه دوم

● عطار رنجبر - خراسان رضوی برگزیده ایران سرزمین پرگهر - رتبه دوم

● اسحاق آقایی - کهکیلویه و بویر احمد برگزیده ایران سرزمین پرگهر - رتبه سوم

● علیرضا وحید - آذربایجان شرقی برگزیده ایران سرزمین پرگهر - رتبه اول

برگزار شده، تصاویر مناسبی از فضاهای آموزشی از عکاسان مختلف به دست ما رسیده که تعدادی از آن‌ها در مجلات رشد و حتی برای روی جلد مجلات استفاده شده است. ما این دوره (دوره هفتم) عکس‌هایی از شادی دانش‌آموزان در اردوهای آموزشی داشتیم، در دوره قبل عکس‌های خوبی از دانش‌آموزان در راه مدرسه داشتیم و امیدواریم در آینده هم، عکاسان شرکت‌کننده، مخصوصاً معلمان بتوانند سوژه‌هایی از فعالیت‌های آموزشی دانش‌آموزان خود را به تصویر بکشند و برای دبیرخانه جشنواره ارسال کنند.

■ داوران را چگونه به همکاری

دعوت می‌کنید؟

■ اعضای هیئت داوران جشنواره عمدتاً از افراد فعال در حوزه عکس و عکاسی انتخاب می‌شوند. این عزیزان اکثراً فعالیت آموزشی در دانشگاه‌ها دارند و استادان دانشگاه هستند. از کسانی که در پنج جشنواره ما به عنوان داور حضور داشتند می‌توانم از آقای اسماعیل عباسی (سردبیر نشریه دوربین عکاسی، استاد دانشگاه آزاد اسلامی در رشته عکاسی و داور بسیاری از جشنواره‌های ملی) نام ببرم که دبیر خیلی از جشنواره‌ها بوده‌اند. نکته حائز اهمیت در انتخاب داوران، تغییر ترکیب داوران در دوره‌های گوناگون است. ما نظرات شرکت‌کنندگان در جشنواره را در دوره‌های مختلف جمع‌بندی می‌کنیم و به اعتراض‌های احتمالی نیز رسیدگی می‌کنیم و پاسخ نیز می‌دهیم. برخی به ترکیب هیئت داوران و سلیقه‌های آن‌ها نقدهایی دارند، برای این نقدها تجزیه و تحلیل داریم و ترکیب داوران را به خاطر اینکه تمام سلیقه‌ها را به کار بگیریم تغییر می‌دهیم. پس در دوره آتی نیز قطعاً تغییراتی در ترکیب هیئت داوران، مشابه دوره‌های قبل، خواهیم داشت. به‌ویژه قصد داریم برای دوره هشتم جشنواره از عکاسان حرفه‌ای خانم نیز برای داوری دعوت کنیم. در هیئت داوران، در تمام دوره‌های گذشته یک نفر از همکاران سازمان پژوهش که نگاه جدی-از نظر آموزشی- به موضوع عکس و عکاسی داشته و در سطح سردبیر نشریات نیز در سازمان همکاری حرفه‌ای داشته باشد به عنوان فردی خبره در عکس آموزشی در کنار داوران مدعو که در حوزه عکس و عکاسی متخصص هستند حضور دارد تا توازن بین موضوعات و رعایت حق عکس‌ها بشود.

■ از هفتمین جشنواره بيشتر بگويد.

■ همان‌طور که گفتیم، در این جشنواره تعداد ۱۰۷۳ نفر شرکت کرده بودند که ۷۸۷ نفر آن‌ها در گروه سنی بزرگسال و ۲۸۶ نفرشان در گروه سنی دانش‌آموزی بودند.

در گروه سنی بزرگسال چهارگرایش داشتیم:

۱. آموزش و پرورش؛
 ۲. ایران سرزمین پرگهر؛
 ۳. کار و جهاد اقتصادی؛
 ۴. زنگ هنر (مشارکت مؤسسه فرهنگی هنری صبا).
- ضمناً دانش‌آموزان هم در گروه سنی ۱۳ تا ۱۸ سال و به صورت جنبی (با گرایش آزاد) در این جشنواره شرکت کرده بودند.

تعداد آثار رسیده

در این جشنواره، در گروه سنی بزرگسال، مجموعاً ۷۷۱۶ عکس به دبیرخانه جشنواره رسید، به این شرح:

آموزش و پرورش: ۲۸۲۰ عکس؛

ایران سرزمین پرگهر: ۳۳۵۵ عکس؛

کار و جهاد اقتصادی: ۹۵۸ عکس؛

زنگ هنر: ۵۸۳ عکس.

در بخش دانش‌آموزی هم، ۲۰۰۸ عکس دریافت کردیم و بدین ترتیب، مجموع عکس‌های گرایش‌های بزرگسال و دانش‌آموزی که به جشنواره رسید ۹۷۲۴ عدد بود.

■ ظاهراً بیش از نیمی از این تعداد به مرحله داوری رسیده است. به تفکیک موضوع از هر کدام چند عکس به این مرحله رسید؟

■ تعداد عکس‌های هر گرایش چنین بود:

گرایش آموزش و پرورش: ۲۸۲۰ عکس رسیده بود که ۱۲۶۹ عدد از آن‌ها انتخاب شدند.

گرایش ایران سرزمین پرگهر: ۳۳۵۵ عکس رسیده بود که ۱۸۷۶ عدد از آن‌ها انتخاب شد.

گرایش کار و جهاد اقتصادی: ۹۵۸ عکس رسیده بود که ۴۸۳ عدد از آن انتخاب شدند.

گرایش زنگ هنر: ۵۸۳ عکس رسیده بود که ۵۸۳ عدد از آن‌ها انتخاب شدند.

و گرایش دانش‌آموزی ۲۰۰۸ عکس رسیده بود که ۱۲۳۶ تا آن‌ها انتخاب شدند.

لذا مجموع عکس‌های راه یافته به مرحله داوری ۵۴۴۷ بود.

■ داوران جشنواره هفتم چه کسانی بودند؟

■ داوری این دوره را آقایان اسماعیل عباسی، اسعد نقش‌بندی، فرهاد سلیمانی، دکتر محمد ستاری و مجید ناگهی به عهده داشتند. ضمناً داوری گرایش زنگ هنر هم با حضور آقایان اسماعیل عباسی، محمد غفوری و محبت‌الله همتی انجام شد.

■ در هر دوره، قبل از برنامه اختتامیه و دادن جوایز، نمایشگاهی از عکس‌های برتر تشکیل می‌شود. امسال این نمایشگاه با چه تعداد عکس برگزار شد؟

■ تعداد عکس‌ها جمعاً ۳۰۰ عکس به این شرح بود:

آموزش و پرورش: ۷۴ عکس

● احمد رضا کریمی - تهران برگزیده آموزش و پرورش - رتبه دوم

● ساسان فهیمی - خراسان رضوی برگزیده آموزش و پرورش - رتبه اول

● محمد گلچین - گیلان برگزیده آموزش و پرورش - رتبه سوم

برگزیده ایران سرزمین پرگهر			
نام خانوادگی	نام	استان	رتبه
آقای	اسحاق	کهگیلویه و بویر احمد	۳
رنجبر	عطا	خراسان رضوی	۲
وحید	علیرضا	آذربایجان شرقی	۱

برگزیدگان آموزش و پرورش			
نام خانوادگی	نام	استان	رتبه
گلچین	محمد	گیلان	۳
کریمی	احمد رضا	تهران	۲
فهیمی	ساسان	خراسان رضوی	۱

برگزیده کار و جهاد اقتصادی			
نام خانوادگی	نام	استان	رتبه
قنواتی	مهدی	تهران	۳
عطائی	حجت الله	قم	۲
پورپر علی	رسول	اصفهان	۱

برگزیده زنگ هنر (مشارکت مؤسسه فرهنگی صبا)			
نام خانوادگی	نام	استان	رتبه
عسگری	مهدی	مرکزی	تقدیری
پویان	سالار	آذربایجان شرقی	تقدیری
گلچین	محمد	گیلان	۲
فهیمی	ساسان	خراسان رضوی	۱

برگزیده دانش آموزی			
نام خانوادگی	نام	استان	رتبه
یوسفی	ساینا	البرز	تقدیری
مصباحی نیا	امیرحسین	قم	۱
فرچوند	سارا	کردستان	۱
گوهر چین	مهشید	گیلان	۱
گرامی	زهرا	کهگیلویه و بویر احمد	۱
غزینی	عرفان	شهر قدس	۱

ایران سرزمین پرگهر: ۴۵ عکس
کار و جهاد اقتصادی: ۵۴ عکس
زنگ هنر (مشارکت مؤسسه فرهنگی صبا): ۲۶ عکس
و گرایش دانش آموزی: ۱۰۱ عکس
از میان همین عکس‌ها، در هر گرایش، هیئت داوران عکس‌هایی را به عنوان «عکس‌های برتر» انتخاب کردند و در نهایت رئیس محترم سازمان به برندگان آن‌ها، لوح تقدیر و جوایز نقدی هدیه دادند.

■ درباره محل نمایشگاه و مراسم اختتامیه هم بفرمایید.

■ این دوره از جشنواره، مثل چند دوره گذشته، با مشارکت مؤسسه فرهنگی هنری صبا- در فرهنگستان هنر- برگزار شد و آثار راه یافته به نمایشگاه نیز (همان ۳۰۰ اثر) در تالارهای آن مؤسسه به مدت ده روز به صورت رسمی به نمایش درآمد که بازدیدکنندگان بسیاری داشت. البته پس از این مهلت هم به مدت ۲۰ روز نمایشگاه دایر بود.

■ لطفاً اشاره‌ای هم به کیفیت دعوت از مدعوین و برگزاری مراسم اختتامیه داشته باشید.

■ مراسم اختتامیه جشنواره، روز سه‌شنبه یازدهم مهرماه برگزار شد. قبل از مراسم اختتامیه، برای تمام شرکت‌کنندگان در جشنواره پیامک فرستادیم تا از زمان و محل برگزاری نمایشگاه و ساعت اهدای جوایز مطلع باشند. در حاشیه مراسم هم کارگاه آموزشی با عنوان «آموزش کادر، زاویه و نور در عکاسی» توسط استاد اسعد نقش‌بندی که از اعضای هیئت داوران بود برگزار شد و با استقبال خوبی هم روبه‌رو شد. همچنین یک نفر از صاحب‌نظران حوزه عکس و مؤلف کتاب بوطیقای عکاسی، آقای داریوش محمدخانی با موضوع «عکس و نقد عکس» برای حضار سخنرانی داشتند. همچنین از چند هنرستان که رشته عکاسی در آن‌ها تدریس می‌شود نیز دعوت شد تا معلمان و دانش‌آموزان در کارگاه آموزشی شرکت و از نمایشگاه بازدیدکنند. این دعوت نیز با استقبال مناسبی روبه‌رو بود.

اکنون قبل از اعلام اسامی برگزیدگان نهایی اشاره‌ای هم به جوایز می‌کنم.

در هر گرایش رتبه‌های نخست ۱۸ میلیون ریال و رتبه‌های دوم ۱۴ میلیون ریال و رتبه‌های سوم ۱۰ میلیون ریال جایزه دریافت کردند. اما در گرایش دانش‌آموزی، به‌خاطر رقابت جدی دانش‌آموزان، بنا به نظر هیئت داوران پنج نفر به عنوان رتبه‌های برگزیده با جوایز هر یک ۱۰ میلیون ریال انتخاب شدند و از یک نفر نیز تقدیر شد. در گرایش زنگ هنر رتبه نخست ۱۰ میلیون ریال، رتبه دوم ۵ میلیون ریال و دو نفر تقدیری نیز هر کدام ۴ میلیون ریال دریافت کردند.

اسامی افراد برگزیده در هرگرایش را جدول‌های روبه‌رو می‌توانید مشاهده کنید.

■ از شما تشکر می‌کنیم.